

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

В умовах модернізації суспільства, сучасний освітній процес характеризується відходом від уніфікації та стандартизації педагогічного процесу. Відтак, ключовою проблемою теорії та практики навчання, виховання і розвитку є пошук інноваційних стратегій щодо становлення цілісного та творчого фахівця будь-якої галузі.

Різносторонні аспекти системного підходу досліджувало ряд вчених (Архаргельський С., Богданов А., Віннер Н., Парсонс Т., Пригожин І., Мойсєєв Н., Білоус В., Добронравова І., Згуровський і т.д.), кожен з яких виділяв різні сторони його функціонування у багатьох аспектах його прояву.

З цього приводу В.Сластьонін [5] та І.Ісаєв [1] зазначають значущість педагогічної інновації в процесі проведення психолого-педагогічних досліджень. Це говорить про те, що введення нових форм, змісту та методів в освітньо-розвивальний процес є невідомою складовою проведення психолого-педагогічних досліджень. В свою чергу, Е.Лузік [2], О.Сисоєва [4], О.Пометун [3] та ін. звертають увагу на те, що застосування інноваційних технологій сприяє продуктивності набуття знань, умінь та навичок, завдяки чому відбувається активний саморозвиток особистості. Ефективність впровадження означених технологій забезпечується лише за наявності дотримання системного підходу в освіті.

Загалом, методологія в освіті представлена системним підходом, яка відображає загальний зв'язок і взаємообумовленість явищ та процесів дійсності. Окрім цього, надає опору досліднику та практику на необхідність підходу до аналізу явищ життя як до системи, що має визначену структуру та свої закони функціонування.

Системний підхід являє собою стійкі компоненти, що розглядаються не ізольовано, а в взаємозв'язку, розвитку та русі. Він виявляє інтегративні системні властивості та якісні характеристики елементів системи. Предметний, функціональний та історичний аспекти в системному підході потребують реалізації в єдності певних принципів дослідження, а саме історизм, конкретність, врахування всебічних зв'язків та розвиток.

Він передбачає виокремлення в педагогічній системі та особистості, що розвивається, за допомогою інваріантних, інтегративних та системо-

утворюючих зв'язків та відношень, аналізувати те, що є стійким, та що змінним, головним - другорядним. Системний підхід передбачає визначення окремих компонентів в процесі та розвитку особистості як системного цілого. У зв'язку з цим він дуже тісно пов'язаний з особистісним підходом, що означає орієнтацію при плануванні і здійсненні педагогічного процесу на особистість. Особистісний підхід потребує визнання унікальності особистості, інтелектуальної і моральної свободи, права на повагу, а також передбачає опору в освіті на природний процес саморозвитку задатків і творчий потенціал особистості.

Відтак, можна сказати, що особливість системного підходу в рамках проведення психолого-педагогічних досліджень полягає у тому, що він дає можливість конкретизувати проблему будь-якої складності, визначити її компоненти, конкретизувати завдання і, водночас, зберегти цілісність досліджуваної проблематики.

Список літератури

1. Ісаєв І.Ф. Професійно-педагогічна культура як предмет наукового дослідження // Теоретичні питання культури, освіти та виховання. - 2010. - № 42. - С. 143-147.
2. Лузік Е. Гуманітарна освіта в процесі підготовки спеціалістів профільних ВНЗ України: проблеми та перспективи / Е.Лузік //Філософія освіти. – 2006. – № 2(4) .– С. 266 - 276.
3. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. – К.: Видавництво. А.С.К., 2004 – 192 с.
4. Сисоева С.О. Основи педагогічної творчості Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 344 с.
5. Слостенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: Магистр, 1997. –224 с.

*Науковий керівник: Каряка І.В.,
канд. психол. наук, доцент*